

رشد و تکامل اجتماعی کودکان در فضاهای عمومی شهر

رشد هر فرد تابع عوامل ارثی و شرایط محیطی است. ممکن است عوامل وراثتی پایه و طرح رشد را در وضع معینی قرار دهند، اما محیط، طرح و زمینه آن را دگرگون می‌سازد.

دکتر فاطمه دانشور: رشد هر فرد تابع عوامل ارثی و شرایط محیطی است. ممکن است عوامل وراثتی پایه و طرح رشد را در وضع معینی قرار دهند، اما محیط، طرح و زمینه آن را دگرگون می‌سازد.

وقتی شرایط محیط برای تأمین نیازهای اساسی کودک مساعد نیست امکانات ارثی مجال رشد و پرورش پیدا نمی‌کنند. شهر امروز محیطی است که می‌بایست امکانات وراثتی و استعدادهاي کودکان را شکوفا سازد. نیازهای کودکان در 3 فضای خانوادگی، آموزشی و عمومی قابلیت تحقق دارد. فضای عمومی شهر برای کودک شامل فضای عمومی محله و شهر، فضای بازی و مراکز جمعی فرهنگی و پرورشی است. من به عنوان یک فعال اجتماعی با سابقه حضور در شورای شهر و مادر 4 فرزند معتقدم فضاهای شهری همچنان که برای همگان در دسترس و مورد استفاده هستند، باید برای کودکان نیز قابل بهره‌برداری و درک باشند و شرایط رشد اجتماعی را برای آنها فراهم کنند.

منظور از رشد و تکامل اجتماعی این است که فرد بیاموزد در یک اجتماع زندگی کند، با دیگران همکاری کند و مسئولیت‌هایی را به عهده گیرد. بنابراین بسیار مهم است که به کودک قدرت بدهیم که با دیگران همکاری کند، آنچه را نمی‌داند از دیگران یاد بگیرد، ناکامی‌ها، زندگی‌اش را تحمل کند، برخی خواسته‌هایش را برای صلاح جامعه فراموش کند یا به تأخیر بیندازد، آداب و رسوم جامعه را رعایت کند و مسئولیت‌های اجتماعی را بر عهده بگیرد.

از سوي دیگر هنگامی که خانواده نتواند نیازهای اساسی کودک خود را تأمین کند بسیاری از نهادها چه دولتی و چه عمومی و غیردولتی از جمله مسئولان شهر موظف هستند از کودک حمایت کنند. شهرداری‌ها به عنوان یک نهاد عمومی غیردولتی یکی از مهم‌ترین نهادها، بهترین‌ها، هستند که در سال‌های گذشته برنامه‌ها و طرح‌های مختلفی را برای توجه به این مهم شروع کرده‌اند.

یکی از این برنامه‌ها که برای کودکان از سال‌های گذشته شروع شده و در حال انجام است طرح شهر دوستدار کودک است که ما در شورای چهارم شهر تهران پیگیر آن بودیم اما جا دارد که شورای پنجم با پیگیری جدی این طرح، به اجرایی شدن آن سرعت بیشتری ببخشد.

در این طرح ابتدا فضاهای محلی اهمیت دارند. فضاهایی که برای کودکان ملموس باشند. کودک باید بتواند با محله و شهر خود ارتباط برقرار کند و آن را بشناسد. پارک‌های محله‌ای، زمین‌های بازی و کتابخانه محله‌ای از نمونه‌های ساده و مهم چنین فضاهایی هستند. در سطح شهر نیز ایجاد شهربازی، پارک‌های وسیع، اردوگاه‌ها و مانند آنها برای بازی و سرگرمی کودکان و تأسیس موزه‌های ویژه کودکان، نمایشگاه‌ها، سینمای کودک و... برای پرورش کودک دارای اهمیت هستند.